

VERSCHAEVIANA. *Jaarboek 1984*. Uitgegeven voor het Jozef Lootensfonds v.z.w. Administratie : Verschaeviana, Ruddervoordestraat 40, 8210 Zedelgem. 292 bl., 400 Bfr.

Dit jaarboek, dat „een turf geworden” is, bestaat uit drie artikels die ons een andere Verschaeve tonen dan de dichter en bezielende leider, een politieke Verschaeve, wiens uitspraken en opvattingen men kan begrijpen als men ze in het historische kader stelt, maar die menig lezer niet zal beamen. Arthur De Bruyne publiceert en commenteert *Vierenveertig brieven van Robrecht De Smet aan Jules Charpentier* (9-120). Er is ook een brief van Verschaeve aan De Smet (43b), waarin deze „dien braven en schoonen jongen” aanraadt „zijn kruis nog een heel eind misschien langer te dragen”. Zijn we inmiddels niet toe aan een rehabilitatie van de „sublieme deserter” met volledige openbaring van de „feiten”? Verschaeve gedurende de Tweede Wereldoorlog en zijn rol in de kollaboratie staan centraal in de twee volgende artikels. In *Verschaeve te Berlijn in mei 1941* heeft Renaat De Deygere het over de reis naar de opening van de grote Tentoonstelling van de Vlaamse Kunst en over de besprekingen die Verschaeve in Berlijn met tal van personaliteiten heeft gevoerd. Willem C. M. Meyers behandelt o.a. aan de hand van een aantal brieven, ook van Verschaeve aan A. Deckmijn, *De politieke houding van Verschaeve tijdens het laatste oorlogsjaar* (na maart 1944) (bl. 165-232). Men vindt hier interessante gegevens over de verhouding van Verschaeve tot Jef Van de Wiele, zijn plaats binnen de Vlaamse Landsleiding, het lot van de uitgeweken Vlamingen en Verschaeves houding tegenover H. Elias (de revelerende brief van 11.11.1944 aan de Reichsführer

en diens bevel, *Elias kaltzustellen*). Tom van Moerbeke begint met een overzicht van *De Briefwisseling van Cyriel Verschaeve bewaard in het Verschaeve-archief* (233-287).

G. DE SMET